

בש"פ 6387/17 - נאסר והאב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6387/17

לפני: המבקש:
כבוד השופט י' דנציגר
נאסר והאב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-עמ"ת 11447-08-17 (כבוד השופטת נ' בכור) מיום 7.8.2017

בשם המבקש: עו"ד אילון אורון
בשם המשיבה: עו"ד ארז בן ארויה

החלטה

1. לפני בקשה ליתן רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-עמ"ת 11447-08-17 (השופטת נ' בכור) שבמסגרתה הורה בית המשפט הורה על מעצרו של העורר מאחורי סורג ובריח עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

רקע

2. ביום 11.7.2017 הוגש נגד המבקש, יליד 1970, כתב אישום בגין עבירות של נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 עמוד 1

לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה במצב העלול לסכן עוברי דרך לפי תקנה 26(1) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961; רישיון הרכב פקע יותר מארבעה חודשים ועד שנה לפי סעיף 2 לפקודת התעבורה; ונהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970.

על פי האמור בכתב האישום שבו הודה המבקש והורשע בהתאם, ביום 11.7.2017 בשעה 12:00 או בסמוך לכך, נהג המבקש במשאית מסוג סקניה (להלן: המשאית) שאליה רתום גרור (להלן: הגרור) בכביש מספר 3 מאזור טל שחר לכיוון צומת ראם, כשבאותה העת ידוע לו כי הוא פסול מלנהוג בעקבות הרשעתו בתיק תעבורה אחר מיום 19.1.2017 בבית משפט לתעבורה בפתח תקוה (פ"ל 15-08-4329, להלן: התיק הקודם), וזאת למשך 11 חודשים. המבקש נהג ברכבו כשהוא ללא תעודת ביטוח בת תוקף; כאשר רישיון הרכב של המשאית פקע ביום 2.4.2017; כאשר רישיון הרכב של הגרור פקע ביום 5.7.2016; וכאשר המשאית והגרור מצויים במצב שבו הם עלולים לסכן עוברי דרך – ידית נועל וו הגרירה במשאית שבורה ורותכה עליה ידית מברזל כאשר פין האבטחה עקום ואינו נועל את פין הגרירה; ובגרור התרחשה דליפת אוויר חמורה, הבולמים הקדמיים לא תקינים; נוזלים מלאים בשמן; והצמיגים הקדמיים נוגעים במרכב.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד תום ההליכים נגדו, שבגדרה נטען כי לחובת המבקש, הנוהג משנת 1987, עבר מכביד הכולל 123 עבירות תעבורה שבגינן הורשע, שבהן, בין היתר, נהיגה בפסילה; נהיגה ברכב שנאסר בו השימוש; נסיעה באור אדום, וכן עונש תלוי ועומד של שישה חודשי מאסר על תנאי בגין הרשעתו האחרונה בתיק הקודם. בבקשה נכתב כי "העבירות החמורות שמיוחסות למשיב (המבקש דכאן) כמו גם היותו עבריין תנועה רצדוויסט מלמדים כי שחרורו של המשיב יהווה סיכון ברור ומוחשי לביטחון הציבור בכלל והמשתמשים בדרך בפרט".

4. בהחלטתו מיום 19.7.2017 עמד בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקוה (להלן: בית משפט השלום) על כך שמהתנהגותו של המבקש נראה כי הוא לא הפנים את חומרת מעשיו וכי ספק אם ניתן ליתן בו אמון שלא יפר את תנאי שחרורו. זאת בין היתר משום שאין מדובר במי שזו הפעם הראשונה שנתפס בנהיגה בעת פסילה, ומשום החומרה והמסוכנות שמשקפת מנהיגה במצב כזה במשאית שאליה רתום גרור – ובמיוחד כאשר לא דובר במקרה דנן "בנסיעה אקראית, דחופה, עקב בעיה רפואית חמורה בלתי צפויה שאף בה אין צידוק", כי אם בנסיעה מתוכננת מראש "שיש בה כדי להביע על זלזול בוטה בהחלטת בית המשפט". עם זאת הורה בית המשפט על הגשת תסקיר מעצר לבחינת מסוכנותו של המבקש והתאמתו לחלופת מעצר.

5. בתסקיר המעצר מיום 3.8.2017 (להלן: התסקיר) העריך שירות המבחן כי המבקש מתקשה לאתר דרכים נורמטיביות להתמודד עם מצוקותיו ולכן פונה לפתרונות שוליים, וכן כי לאורך השנים העמיק את מעורבותו השולית גם כאשר הוטלו עליו סנקציות משפטיות. עם זאת, שירות המבחן סבר כי המפקחים המוצעים – אשתו, אחיו וגיסתו – מבינים את משמעותו של מעצר הבית ואת תפקידם כמפקחים, ויוכלו לשמש דמויות סמכות עבור המבקש באופן שיפחית את רמת הסיכון שמשקפת ממנו לביצוע עבירות תעבורה נוספות; וכן התרשם שירות המבחן כי בעיתו הנוכחי – ההליך המשפטי, מעצרו של המבקש וריחוקו ממשפחתו היוו גורמים מרתיעים המציבים גבול באופן שיפחית את רמת הסיכון למעורבות בעבירות תעבורה. בהינתן האמור, הומלץ לשחרר את המבקש למעצר בית בביתו בטירה בפיקוח אשתו, אחיו וגיסתו.

6. ביום 6.8.2017 הודה המבקש בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום והורשע בגין. בהחלטתו מאותו יום קבע בית משפט השלום (השופטת ל' שלזינגר-שמאי) כי אמנם עברו התעבורתי של המבקש מכביד, ואולם מרבית מהעבירות אינן חמורות, ומשכך ולנוכח תסקיר שירות המבחן והתרשמותו מהמפקחים המוצעים, והעובדה שמדובר במעצרו הראשון של המבקש - ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות שחרורו לחלופת מעצר. בית המשפט הורה על מעצר בית מלא תוך הפקדת פיקדון בסך 10,000 ש"ח, התחייבות עצמית סך 20,000 ש"ח וערבות צד ג' בסך 8,000 ש"ח מצד כל אחד מהמפקחים. בית המשפט קבע כי הפרה של תנאי מהתנאים תביא למעצרו המייד של המבקש, והובהר למען הסר ספק כי הוא פסול מלנהוג עד לתום ההליכים נגדו.

7. על החלטה זו הגישה המשיבה ערר לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת נ' בכור), ובגדרו נטען שאין ליתן אמון במבקש שנהג בפעם השנייה בזמן בפסילה ותוך שהוא מזלזל ברשויות האכיפה, כאשר בעברו עבירות תעבורה רבות. בית המשפט המחוזי קיבל את הערר וזאת משום המסוכנות שנשקפת מן המבקש שנקבע כי לא פחתה בפרק הזמן שחלף מאז המעצר. בית המשפט עמד על ציר הזמן שבמהלכו ביצע המבקש עבירות, תוך שהדגיש כי המבקש נעדר כל מורא מאימת הדין ומהחלטות בית המשפט עד כדי כך שלא ניתן ליתן בו אמון כי יעמוד בתנאי השחרור שנקבעו לו. בית המשפט הבהיר כי אין מדובר אך בזלזול בהוראות בית המשפט כי אם בסיכון מתמשך למשתמשים בדרך תוך ביצוע עבירות מסוכנות "כאשר חרב מתהפכת של מאסר מותנה בן 6 חודשים תלויה מעל צווארו - שלא הרתיע אותו". בית המשפט עמד על כך שלא ניתן להתעלם מעברו המכביד, וציון כי התייחסות בית משפט השלום לטיב העבירות אינה מפחיתה ממסוכנותו, וזאת לנוכח ריבוי ההרשעות והעובדה שיש ביניהן גם נהיגה בזמן פסילה. בית המשפט הוסיף וציון כי לא ניתן להתעלם מהתסקיר שהתקבל בעניינו שאינו חיובי ושאינו יכול לתמוך בשחרורו של המבקש בתנאים, וזאת לנוכח התייחסות שירות המבחן למבקש כמי שמתקשה לבחון דרכים נורמטיביות למצוקותיו ופונה לפתרונות שוליים גם כשמוטלות עליו סנקציות משפטיות. בית המשפט המחוזי קבע כי לא ניתן להפיג את מסוכנותו של המבקש בחלופה או בתנאים שקבע בית משפט השלום, אף לא באיזוק אלקטרוני - ומשכך התקבל הערר ובית המשפט המחוזי הורה על הארכת מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

הטענות בבקשה דנן

8. עמדת המבקש היא שיש לשחררו לחלופת מעצר, וזאת לנוכח טיב העבירות המיוחסות למבקש, ומשום ששירות המבחן נתן בו אמון והתרשם מן המפקחים שהוצעו ומיכולתה של חלופת המעצר לאיין את מסוכנותו. המבקש שב וטוען כי הוא נעדר עבר פלילי ומדגיש שזה המעצר הראשון בחייו. לטענתו, לא די בהתבוננות במספר עבירות התעבורה שבגין הורשע ויש מקום לבחון את טיבן - כפי שעשה בית משפט השלום - שעה שמרביתן טכניות ולא חמורות. בהקשר זה מציין המבקש כי העבירה שבגינה הוטל על המבקש עונש המאסר המותנה ורישיונו נפסל אירעה שנתיים קודם לאירוע הנוכחי, ואינה סמוכה בזמן כפי שנכתב על ידי בית המשפט המחוזי. המבקש טוען כי אין המדובר באחד מאותן מקרים חריגים שבהם קיים חשש אמיתי שחלופת מעצר לא תהווה מענה להגנת הציבור מפני מסוכנות הנאשם, ומציין בנוסף כי הסיכוי שיוטל עליו בבית המשפט לתעבורה עונש מאסר הוא "אפסי" כלשונו, לנוכח הפסיקה שנהוגה בעבירות אלה ומשום שלא ריצה קודם לכן עונש מאסר. יצוין כי המבקש טוען עוד כי ערר שביקש להגיש על תנאי החלופה סוכל מסיבות פרוצדורליות, ואף מטעם זה יש להורות על ביטול החלטתו של בית המשפט המחוזי.

9. המשיבה מצדה מתנגדת לקבלת הבקשה, וזאת הן מן הטעם שעניינו של המבקש נדון בשתי ערכאות ואינו מעלה שאלה בעלת חשיבות עקרונית, ציבורית או משפטית החורגת מעניינו האישי של המבקש; והן לגופה, משלא נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי לצוות על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. המשיבה מדגישה

שהמבקש לא צלח את המשוכה הראשונה שנדרשת בעת בחינה חלופת מעצר, שעה שלא ניתן ליתן בו אמון לנוכח עברו המכביד בתחום התעבורה; והעובדה שהמעשים שהודה בהם המבקש בוצעו כחצי שנה לאחר שהמבקש נדון לפסילה בתיק הקודם ולעונש מאסר מותנה. לשיטת המשיבה, אין לדעת אם הפעם יקפיד המבקש על קיום החלטת בית המשפט בעניין החלופה, ומשכך אין להורות עליה. בנוסף מציינת המבקשת כי חזקת החפות אינו עומדת עוד למבקש, ובמצב דברים זה מסוכנותו של המבקש אינה נובעת עוד מראיות לכאורה אלא מהרשעתו בדין, ומשכך עילת המעצר נגדו בשל מסוכנותו עומדת בעינה. המשיבה מסתייגת מהמלצת התסקיר שאינה מתיישבת עם התרשמותו של שירות המבחן מדפוסי התנהגותו, ומשכך יש לדירה להעניק לה משקל נמוך ולדחותה. אשר לטענת המבקש שלפיה סוכלה זכות הערר שלו, נטען כי משקבע בית המשפט המחוזי כי המבקש אינו ראוי לאמון לצורך שחרור לחלופת מעצר, ממילא לא היה צורך לבחון את החלופה לגופה.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיניתי בבקשה ליתן רשות ערר ובתגובה לה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. הלכה היא כי מתן רשות ערר על החלטה שעניינה מעצר לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 שמורה לאותם מקרים שעולה בהם "שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, החורגת מעניינם של הצדדים להליך או למקרים בהם מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת. למשל, כאשר מדובר בפגיעה שאינה מידתית בזכויות הנאשם; עוול היורד לשורשו של עניין; או פגם מהותי שנפל בהחלטתו של בית המשפט" (בש"פ 10011/16 יאסין נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (10.1.2017) (להלן: עניין יאסין); וכן רבים נוספים ובהם: בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' מדינת ישראל (17.4.2011); בש"פ 5721/12 בביקר נ' מדינת ישראל (14.8.2012) וההפניות שם; בש"פ 4591/17 הלוי נ' מדינת ישראל (8.6.2017)). אכן, אין להקל ראש במשמעותיותו של מעצר עד תום ההליכים בהיבט הפגיעה בזכות הנאשם לחירות (בש"פ 2974/15 אשכנזי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (20.5.2015) (להלן: עניין אשכנזי), ואולם בעובדה ששתי ערכאות הגיעו לתוצאות שונות בהחלטה הנוגעת למעצר, כפי שאירע בענייננו משבית המשפט המחוזי הפך את החלטת בית משפט השלום, אין כדי להצדיק מתן רשות ערר (בש"פ 1160/17 אבו עסא נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (3.2.2017); בש"פ 8557/13 ד' ד' נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.9.2014); בש"פ 1200/13 אזולאי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (24.2.2013).

11. בענייני תעבורה הכלל הוא אמנם שחרור לחלופת מעצר ולא מעצר עד תום ההליכים, ואולם גם במקרים מסוג זה יש לבחון את מסוכנותו של הנאשם הקונקרטי, תוך שיש לזכור את גודל הסכנה שמהווה מי שנוהג כשרשיונו נפסל עבור נהגים אחרים שהוא נקרה בדרכם (עניין אשכנזי, בפסקה 12; בש"פ 2173/12 אל גניני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (2012)). בענייננו עסקינן במי ש-123 עבירות תעבורה עומדות לחובתו ושנהג במשאית שישנם ליקויים רבים בה ובגורר שחובר לה, כשרשיונו נפסל וכאשר שישה חודשי מאסר על תנאי מרחפים מעליו - ולא הורתע (עניין יאסין, בפסקה 11). בדין קבע בית המשפט המחוזי שלא ניתן ליתן אמון במבקש במידה הדרושה לשחרורו לחלופת מעצר. ויודגש כי התסקיר בעניינו של המבקש אומנם המליץ על שליחתו לחלופת מעצר, ואולם היה שלילי בתוכנו, ולא די במקרא "השורה התחתונה" בלבד בעת בחינתו (עניין אשכנזי, בפסקה 13). בהינתן דברים אלה, לא מצאתי שנפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי להותיר את המבקש במעצר מאחורי סורג ובריח עד לתום ההליכים נגדו.

סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ט באב התשע"ז (21.8.2017).

שׁוֹפֵט
